

Федик О.І.

*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна*

БОРГОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ

Сьогочасна економічна ситуація характеризується зростанням залежності країн-боржників. Не є винятком і наша держава – Україна.

Занепад рентабельних галузей промисловості, політична дестабілізація, нестабільність зв'язків із зовнішніми ринками збуту – ці та інші фактори призвели до збільшення боргів. Їх стрімке зростання несе в собі загрозу борговій безпеці та фінансовій стійкості держави. Саме тому аналіз сучасного стану боргової безпеки є дуже актуальною темою сьогодні.

Борговій безпеці присвячено велику низку наукових праць як вітчизняних так і закордонних вчених. Варто вкременити В. Д. Базилевича, Т. Г. Бондарчука, О. Д. Василика, В. В. Лісовенка, В. М. Федосова, С. І. Юрія та інших.

Передумовою оцінки сучасного стану боргової безпеки України є аналіз теоретичних напрямів до визначення її сутності.

Згідно Бюджетного кодексу України державний борг – це загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення [2]. Залежно від суб'єктів кредитних відносин державний борг поділяють на зовнішній та внутрішній.

Інструментом оцінки рівня боргової стабільності як є система індикаторів боргової безпеки. Боргова безпека вважається важливою складовою в забезпеченні макрофінансової стійкості, ваговий коефіцієнт якої поступається лише бюджетній та грошово-кредитній компонентам в оцінці фінансової безпеки, говорячи про її значний вплив на рівень останньої [1].

За вітчизняною практикою для оцінки боргової безпеки як складової частини фінансової безпеки України використовують офіційно затверджені «Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» [3].

Відповідно до ст. 18 Бюджетного кодексу України загальний обсяг державного боргу та гарантованого державою боргу на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 60 відсотків річного номінального обсягу валового внутрішнього продукту України.

Нарощування боргового навантаження на бюджет, забезпечення фінансової та боргової безпеки країни, удосконалення управління державним боргом – саме у таких умовах особливе значення набуває завдання забезпечення балансу витрат і доходів бюджету, прийняття обґрунтованих рішень державної боргової політики та розробки заходів щодо їх досягнення.

Варто зазначити, що основними факторами, які негативно впливають на боргову безпеку України є:

- девальвація гривні;
- висока вартість державних запозичень;
- стрімкий рівень зростання державного боргу порівняно з рівнем ВВП;
- значна частка запозичень в іноземній валюті;
- коливання валютного курсу;
- суттєве зростання виплат за зовнішнім боргом з 2019 р.

Підсумовуючи вищевказане, можна стверджувати, що боргова безпека України та її безпечний стан є основою зміцнення фінансової системи до протидії внутрішніх та зовнішніх загроз.

Таким чином, боргова безпека є невід'ємною складовою економічної безпеки країни, що визначається як відповідний рівень внутрішньої та зовнішньої заборгованості, що не загрожує суверенітету держави та її фінансовій системі

Для вирішення зазначених проблем необхідно забезпечити виконання наступних заходів:

- зменшити обсяги розміщення зовнішніх державних позик;
- посилити інвестиційну спрямованість позичкових операцій держави;
- здійснювати розвиток внутрішнього ринку позикових капіталів;
- спрямовувати заходи на підвищення кредитного рейтингу шляхом сприяння покращенню інвестиційного клімату в країні;
- здійснити покращення пропозиції державних цінних паперів;
- утримувати помірні обсяги дефіциту державного бюджету.

Стратегічною метою управління державним боргом повинно стати підвищення рівня боргової стійкості та фінансової безпеки держави в цілому, а боргова політика має ґрунтуватися на засадах середньостроковості та ризикорієнтованості.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України / Офіційний сайт Верховної Ради України . URL: zakon.rada.gov.ua UA (Дата звернення: 11.11.2021).
2. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України" від 29.10.2013 № 1277. URL: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm. UA (Дата звернення: 11.11.2021).
3. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ No1277 від 29.10.2013. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL:<http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (Дата звернення: 11.11.2021)

Науковий керівник: **Боднар О.А.** кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв